

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
23/64-1

Vår dato:
09.03.2023

Høring - NOU 2022: 17 Veier inn - ny modell for opptak til universiteter og høyskoler

Vi viser til høringsbrevet av 1. desember 2022 vedrørende NOU 2022: 17 Veier inn – ny modell for opptak til universiteter og høyskoler, og ønsker med dette å avgi høringssvar fra Komite for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif-komiteen).

En ny modell for opptak til universiteter og høyskoler berører Kif-komiteens mandat med arbeidet om bredere kjønnsbalanse og mangfold ved universiteter og høyskoler i Norge. Vi omtaler kapittel 3 om kjønnsbalanse, og kapittel 6 om kj nnsj ng og kvoter i utredningen.

1. Kif-komiteen støtter forslaget til ny opptaksmodell

Slik Kif-komiteen forstår den nye opptaksmodellen, er hensikten at den skal være mest mulig rettferdig, effektiv og enkel å forstå. Den er også ment å være mindre administrativt krevende, og mer samfunnsøkonomisk lønnsomt. Dagens regelverk fremstår som lite helhetlig og fungerer ikke hensiktsmessig på flere områder. De fleste utfordringene har vært knyttet til rangeringsregelverket (tilleggspoeng), noe som gjør at mange bruker lang tid på å komme i gang med studiene. Den eksisterende opptaksmodellen har slått skjevt ut sosialt.

2. Det er behov for mekanismer for å utjevne opptaksgrunnlaget med noen egne kvoter

Kvotene må begrunnes særskilt. Komiteen forstår det slik at utvalget sikter til bruk av moderat kvotering. Komiteen mener at det bør være et system der institusjonene selv gjør vurderingen av kriteriene for kvoter, som Kunnskapsdepartementet så tar stilling til. Generelle kvoter kan gradsettes etter behov.

Komiteen støtter videreføring av kvoter for urfolk. For å styrke mangfold, bør regelverket åpne for å utvide også til etniske minoritetsgrupper som er underrepresentert, utover minoriteter som har lovfestede rettigheter som urfolk.

Komiteen støtter forslaget om kvoter for det underrepresenterte kjønn. Utredningen påpeker i kapittel 3 at det er store kjønnsforskjeller i hvilke studieretninger menn og kvinner velger og f r opptak til i høyere utdanning, og at den skjeve kjønnsfordelingen i studiet forplanter seg til arbeidslivet. Det betyr at kjønnsbalansen i høyere utdanning kan bli enda skjevare hvis ikke opptaksmodellen kompenserer for dette. Kif-komiteen er enig i Kompetanse-behovsutvalget argumenter om at samfunnet er tjent med at det finnes en viss andel av personer av ulikt kjønn i flest mulig yrker.

3. Det er behov for en konsekvensutredning etter en periode

En så stor omlegging som en ny opptaksmodell vil være, må følges nøye for å sikre mot uforutsette konsekvenser. Det behøves en evaluering for å vurdere effekten av den nye opptaksmodellens betydning for kjønnsbalanse, etnisk og sosialt mangfold i høyere utdanning, og hvordan den påvirker rekrutteringen på studier med særlig høye poenggrenser i dag. Det foreslås også en evaluering av betydningen av å ta bort realfagspoengene som insentiv i videregående skole, særlig med henblikk på jenters valg av realfagsstudier i høyere utdanning. Komiteen ser at dagens rekrutteringssystem har elementer som de som er mest ressurssterke tjener på. Kif-komiteen ønsker derfor å spørre om en konsekvensutredning av opptaksmodellen etter en periode. Det vil da være hensiktsmessig å etterspørre statistikk på representasjon av ulike underrepresenterte grupper.

4. Det bør gjøres en vurdering av begrepsbruk

Komiteen ber også om at det vurderes om begrepet «kvoter» er hensiktsmessig. Kvoter/kvotering har noen uheldige konnotasjoner. Kif vil oppfordre departementet til å vurdere om begreper som opprettholdelse av minimumsvurdering, behovsprøvd andel, eller lignende, kan være et alternativ.

Vennlig hilsen

Ragnhild Helene Hennem
leder, Kif-komiteen

Ella Ghosh
seniorrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR